

BOTANISCHE ROZEN

Deze wandeling leidt je langs de nieuwe groeiplaatsen van de botanische rozen. Hij is ongeveer 2 km lang en eindigt aan het Vrijbroekhof. De meeste rozenstruiken die je tegenkomt gaan zeker nog niet in volle glorie te bewonderen zijn, ze zijn immers net verplant. Maar doorheen de jaren gaan deze struiken voor meer geur en kleur in het park zorgen!

Provincie
Antwerpen

Provinciaal Groendomein Vrijbroekpark

Ridder Dessainlaan 65, 2800 Mechelen

T 015 45 13 80

E vrijbroekpark@provincieantwerpen.be

www.facebook.com/vrijbroekpark

Botanische rozen zijn de wilde voorouders van de gecultiveerde rozen die je in de Franse rozentuin vindt. De natuurlijke vorm is een struik die soms stevig kan uitgroeien. Zowel in bloeivorm, als bij bottels, twijgen en stekels vindt men een enorme variatie. Dankzij hun enkelvoudige bloemen die maar vijf kroonblaadjes bevatten, zijn de stamper en de meeldraden goed toegankelijk voor bijen en andere bestuivende insecten. Rozen leveren geen nectar maar wel veel stuifmeel.

In de botanische rozentuin vond je al deze wilde rozelaars terug. Begin dit jaar verhuisden een tachtigtal botanische rozen. Ze kregen een nieuwe groeiplek in het park waar ze meer ruimte hebben om uit te groeien in een natuurlijker omgeving dan in klassieke perken. Je vindt hen verspreid over het park in boskanten, ruigtes en soms zelfs klimmend in bomen.

De meeste botanische rozen staan nu in bloei. Ze bloeien maar een korte periode van het jaar (in mei en/of juni) in tegenstelling tot de gekweekte rozen die van eind mei tot soms zelfs eind oktober bloeien.

We starten in de appeldreef. Je kan zien dat hier en daar botanische klimrozen tegen de stam van de appelbomen staan. De appel, die trouwens ook familie is van de roos, bloeit vroeger in het voorjaar en heeft op dit moment al kleine vruchtjes. De tweede rozelaar die je langs je linkerkant kan zien, valt op door zijn grote, witte, volle bloemen met meer dan 5 bloemblaadjes. Het is de

Rosa arvensis plena.

Rosa arvensis Hudson, de bosroos of akkerroos, groeit zoals haar naam doet vermoeden in houtkanten, bosranden en heggen. Deze roos verdraagt schaduw, maar vertoont dan minder bloei. Het is onze laatst bloeiende inheemse roos. De Rosa arvensis plena heeft een dubbele bloemvorm. Louis Lens vond deze bloem in de wilde natuur in Namen in 1982 en bracht deze in de handel. De roos is inheems in Oost-, Centraal- en Zuid-Europa, Vlaanderen vormt de noordgrens van het verspreidingsgebied.

Halfweg de appeldreef, slaan we rechtsaf en volgen het pad tussen de ecotooptuin (aan je linkzijdje) en de educatieve rozentuin (aan je rechterzijdje). De klimrozen waar je langs loopt, zijn geen botanische rozen. Op het einde van dit pad slaan we rechtsaf en lopen we rond de klassieke rozentuin. Juist voordat je aan de rotstuin komt, zie je aan je rechterzijdje nog een groepje botanische rozen. In de grote, oude catalpa in de rotstuin, groeit een klimroos, de *Rosa filipes 'Kiftsgate'*.

Rosa filipes 'Kiftsgate' werd ontdekt op de 'Kiftsgate court' in Gloucestershire waar ze tot 25 m in een beuk was geklommen. Het zou de oudste nog levende klimroos in Groot-Brittannië zijn. Deze klimroos heeft een zeer sterke groeikracht waarbij scheuten tot 5 m per jaar mogelijk zijn. Het jonge blad is bronskleurig en wordt later lichtgroen. De bloemen zijn crèmewitte en enkelvoudig, ze kunnen in grote trossen van wel 100 bloemen groeien.

We volgen het pad verder rond de klassieke rozentuin en even verder langs je rechterkant vind je alweer een nieuw perkje met botanische rozen. Voorbij de grote Ceder (en de duiventil van de "Hout de dief" wandeling) verlaten we het pad en gaan over het grasveld verder. Aan de overkant van dit veld, tegen de gracht kregen een 7-tal botanische rozenstruiken hun plaats. Ga nu links, verder over het gras en je passeert een grote, rode beuk.

Tegen het pad waarop je nu komt, naast de beuk vind je de **Rosa gallica**. In de educatieve rozentuin kan je meerdere variëteiten van deze roos vinden en kun je van haar heerlijke geur genieten.

De Rosa gallica, ook Franse roos of rode roos (Rosa rubra) genoemd, werd in de 16de eeuw voor het eerst beschreven. Men kweekte de roos toen al vele eeuwen voor verschillende doelen: om geneesmiddelen te maken, om reukwater en rozenolie te bereiden, om in de keuken te gebruiken of gewoon ter verfraaiing van de omgeving. Ze kruist gemakkelijk met andere soorten en ligt zo aan de basis van veel oude tuinrozen en van de daaruit ontstane hybriden. In de eerste editie van het boek 'The rose garden' van William Paul, verschenen in 1948, staan 471 verschillende Gallicarozen. Enkele bekende exemplaren zijn de apothekersroos of Rosa gallica officinalis en de spectaculair rood-wit gestreepte Rosa gallica versicolor. De oorspronkelijke botanische vorm is zeer zeldzaam geworden. De bloem hiervan is rozerood, enkelvoudig, relatief groot en zoetgeurend. De gallicarozen komt oorspronkelijk niet in België voor, maar is inheems in Midden- en Zuid-Europa tot in West-Azië.

We steken het paadje over en vervolgen onze weg over het gras, langs de grote Amerikaanse eik. Rechts voorbij deze eik, langs de gracht zie je een struik die heel uitbundig bloeit. Deze struik werd eerder verplant en is reeds in al zijn pracht te bewonderen. Daarnaast staan nog enkele botanische rozen die recenter verplant werden en waar nog maar weinig bloem of blad aan te zien is. Wel kan je hier goed de verscheidenheid in stekels zien. Je loopt nu in de richting van de kleine vijver en op je linkerkant passeer je nog een nieuw perk met botanische rozen. Verschillende variëteiten van de **Rosa pimpinellifolia** of duinroos staan hier gegroepeerd. Ga nu linksom rond de vijver tot je aan de kop komt. Tussen de vijver en de "zakdoekjesboom" vinden we weer enkele nieuw verplante botanische rozen, waaronder de **Rosa wichurana** die heel kleine blaadjes en kleine, witte, enkelvoudige bloemetjes heeft. In dit perk is hij een bodembedekker, maar hij kan ook klimmen. De bloemen hebben een sterke geur en trekken veel bijen aan. Hij bloeit pas in de zomer.

We gaan verder rond de vijver en ontdekken tussen de margrietten en dagkoekoeksbloemen nog enkele nieuw geplante rozenstruiken aan de kant van de gracht. Op het einde van het pad slaan we rechtsaf de hoofddreef in en wandelen die helemaal ten einde. Je kan nu aan de overkant van de spiegelgracht aan je rechterzijde de rozenstruiken zien staan langs hun andere kant. Aan de houten paddenstoelen, slaan we rechtsaf. We nemen daarna de eerste afslag naar links, voorbij de kazuba's. Op het grasveld aan onze linkerkant, voorbij de bomen vinden we alweer een nieuw perkje met botanische rozen. De *Rosa palustris* of moerasroos is, zoals zijn naam het zegt, één van de weinige rozen die een natte bodem verdraagt. Ze staat hier in het gezelschap van de *Rosa virginiana* en de *Rosa nitida*, allen inheems in Noord-Amerika. Op het einde van het pad sla je rechtsaf en je wandelt zo rondom het Vrijbroekhof. Aan weerszijde van dit pad kan je nog enkele nieuwe aanplanten zien. Voorbij de dikke, knoestige wilde kastanje kan je een paadje over het gras volgen, tussen de wilde bloemenperken in. Aan de kant van de gracht staat de *Rosa foetida*, die jammer genoeg nog niet in bloei staat.

Als je via dit graspad terug op de weg rond het Vrijbroekhof bent, zie je aan de overzijde van het pad in het grasveld de kastanjabottelroos of *Rosa roxburghii* staan.

Verder op dit pad kan je nog enkele botanische rozen vinden. De laatste struikjes staan rechts van het terras aan het Vrijbroekhof. Nu heb je alle nieuwe perkjes ontdekt waar onze botanische rozen een plaats kregen.

De Rosa foetida Herrman of Rosa lutea persiana is de gele Perzische roos. Zoals de naam het aangeeft, is de bloem heldergeel. De bloemvorm is enkelvoudig. De bladeren zijn aromatisch, foetida betekent 'stinkend'. Deze roos is afkomstig uit Zuidwest-Azië en in 1542 via Perzië naar Europa gekomen. De Vlaamse botanicus Carolus Clusius zou de roos hier geïntroduceerd hebben. Nu is deze verwilderd in Zuid- en Oost-Europa. Deze soort vormt de oorsprong voor vele oude en moderne gele rozen.

De Rosa roxburghii Trattinnick of de kastanjabottelroos heeft een grote sierwaarde. Zo zijn de bloemen enkelvoudig, schaaïvormig en lichtroze. Het blad is fijngevederd. Oudere exemplaren hebben een afbladerende schors. En de bottels zijn opvallend stekelig, ze vallen jammer genoeg vrij snel af. Deze roos is afkomstig uit Oost-Azië, met name China en Japan. Er bestaan nog twee variëteiten van deze soort; 'Lampion' met een meer gedrongen groei en grotere bottels die langer blijven hangen en 'Plena' met gevulde bloemen.